

༄༅། བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔུང་ཚེ་མ་ཕྱོགས་བསྐྱེད་སྒྲིལ་།

བཞི་པ།

ཡུལ་གཞི་ལྟ་བུ་ཤེས་རིག་དཔུང་ཕྱོགས་བསྐྱེད་སྒྲིལ་།

༡། བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དབྱེད་རྩོམ་ཕྱགས་བསྒྲིགས་སྒོ་
གསལ་བྱང་བ་འདྲེན་པའི་དབྱིད་ཀྱི་
ཕོ་ཉ་ཞེས་བྱ་བ།

(བཞི་བ།)

ཀྱང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་ཐུན་ཁང་ནས།

དཔེ་ཆའི་ཁ་བྱང་འབྲི་མཁན། ཉ་མགིན་དོ་རྩེ།
མདུན་ཤོག་རྩལ་འགོད་པ། བར་ཁོ། ཉ་མགིན་དོ་རྩེ།
དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་པ། གསང་བདག་

ཐོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དབྱེད་རྩལ་ཚུགས་བསྐྱེད་པ། (བཞི་པ།)

—— ཐོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དབྱེད་རྩལ་འདེམ་བསྐྱེད་པ།

གསང་བདག་གིས་བསྐྱེད་པ།

དགོན་མཆོག ལྷ་མཆོག་གྲུལ། བཟ་ཤིས་ཆེ་རིང་།
ལྷོང་སྒེལ་ཆས་གྲགས། བདེ་སྦྱིད་སྒྲེལ་མ། བོན་པོ། བཅུ་མས།
གཟུངས་འབྲུམ་ཐར། རབ་བརྟན་ཆེ་རིང་།

ཡུང་གྲི་པོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་བསྐྱུན།

མཆོ་རྒྱལ་ཞིང་ཆེན་ཞིན་ཏུ་དཔེ་ཆོང་ཁང་གིས་བཟ་པ།

པེ་ཅིན་ཉིུ་ཅན་རྟི་ཞིན་པར་ཁང་གིས་དཔར་བརྟེན།

འདི་ག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གི་སྒྲིག་རྩལ་ཅིས་འཁོར་ཁང་གིས་པར་གཞི་བསྐྱེད་པ།

༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར་ཚོག་མར་བརྟེན།

ISBN7—80057—140—8/Z • 81

དེབ་རེར་སྒོར། 28.50

དཀར་ཆག

པོད་ཆེན་པོའི་ཀྱུ་རབས་དུས་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འཇིག་གི་

ཐུ་བྲ་བཅུས་སྒྲིམ།དཀོན་མཆོག་(1)

སྒྲིང་གཞི།(1)

དང་པོ། པོད་དུ་འགྲོ་བ་དར་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།(6)

གཉིས་པ། གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོའི་དུས་རིང་ནས་གཤམ་རིམ་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་སྒྲིབས་པ།(8)

གསུམ་པ། པོད་ཁམས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚད་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་གོང་དུ་
འཕེལ་བར་སྒྲུལ་འདེད་བཏང་བ།(13)

བཞི་པ། གཅིག་གྱུར་ཀྱུ་ཁབ་སྲ་བརྟན་དུ་གཏོང་བའི་མིང་ཐབས་སྐོར་ལས་བཤད་པ།(15)

ལྔ་པ། ས་ནིང་གི་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ཐད་ནས་བཤད་པ།(19)

དྲུག་པ། བཀའ་གཞིགས་ཀྱི་མདོ་ལས་བསྟན་པ།(26)

བདུན་པ། བྱི་སྒྲིགས་དང་འགྲོ་འོང་གི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་ལས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རོ་བོར་ཤུགས་བྱེན་
ཐེབས་པ་དང་དབང་བཞིའི་མདོན་རྟགས་བརྗོད་པ། (38)

བརྒྱད་པ། སྤྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོང་འཇལ་ཚུལ་ལས་དཔྱད་པ།(42)

དགུ་པ། བརྟག་རྒྱུ་ལས་པའི་གཏམ།(49)

སྟན་ངག་མེ་ལོང་མས་པོད་ཀྱི་ཚམ་དུག་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཐོན་པའི་རྣམས་པ་

མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།ལྷ་མཆོག་ཀྱུ་ལ།(57)

སྟན་འགྲོའི་གཏམ།(57)

དང་པོ། སྟན་ངག་མེ་ལོང་པོད་དུ་དར་བུལ་པའི་རྒྱ་བྱེན་བཤད་པ།(58)

གཉིས་པ། བརྗོད་བྱའི་ཐད་ལ་ཤན་ཞུགས་ཚུལ་བཤད་པ།(62)

གསུམ་པ། ཚམ་ལུས་ལ་ཤན་ཞུགས་ཚུལ་བཤད་པ།(65)

༡. སྟན་ངག་མེ་ལོང་མས་པོད་ཀྱི་ཚམ་ལུས་གྲུབ་པར་ཐོན་པའི་རྣམས་པ།(66)

༢. སྟན་ངག་མེ་ལོང་མས་པོད་ཀྱི་སྟན་ངག་གི་ཚམ་ལུས་གྲུབ་པར་ཐོན་པའི་རྣམས་པ།(73)

༣. ཚམ་ལུས་གཞན་དག་གི་སྐོར།(78)

བཞི་པ། ལྷ་ཅལ་མཆོན་ཐབས་ལ་ཤན་ཞུགས་ཚུལ་བཤད་པ། (80)

༡. ལྷ་དག་གི་ནང་རྒྱ་པར་བཞོལ་སྤྱད་བྱེད་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་རགས་ཚམ་སྒྲིབ་པ། ... (80)

༢. རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ་དང་ཐོད་ཀྱི་ཚམ་རིག་ཁྲོད་ཀྱི་མཆོན་ཚུལ། (81)

༣. རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་ཅལ་ཡན་ཏུས། (83)

༤. ལྷ་གར་གྱི་ཡུལ་སྤལ་གོམས་འདིས་དང་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་
ལྷ་ཅལ་མཆོན་ཐབས། (86)

༥. འདྲོད་པའི་གཏམ་ལ་སྦྱར་བའི་ལྷ་ཅལ་མཆོན་ཐབས། (88)

ལྷ་པ། ལྷ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོག་སྤྱད་ཀྱི་སྐོར་རགས་ཚམ་བརྗོད་པ། (90)

༡. ཆོག་ཁྲོགས་སམ་ཆོག་གི་ཁ་སྐོར་བསྟུས་པ། (94)

༢. བྱེད་སྤྱོད་བསྟུས་པ། (94)

༣. མཚུངས་གསལ་གྱི་སྤྱོད་བསྟུས་པ། (95)

༤. གཞུགས་སུ་བཞོན་པའི་དཔེ་བསྟུས་པ། (95)

༥. བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་བསྟུས་པ། (96)

སྒྲིབ་རིག་གཞུང་ཡུགས་ཀྱི་རིས་འཛིན་སྐོར་བཤད་པ། བཟླ་ཤིས་ཆེ་ཅིང་། (98)

དང་པོ། སྒྲིབ་རིག་ལ་འཇུག་པའི་རིས་འཛིན། (98)

གཉིས་པ། བྱུང་འབྲེལ་གྱི་རིས་འཛིན། (104)

གསུམ་པ། མིའི་ཤེས་པ་སྦྱེས་ཚུལ་གྱི་རིས་འཛིན། (110)

དང་པོ། ལུས་ཤེས་བཤད་པ། (110)

གཉིས་པ། དབང་ལྡན་བཤད་པ། (116)

གསུམ་པ། ཕྱི་ཡུལ་བཤད་པ། (118)

བཞི་པ། མདོན་རྒྱུས་ཚད་མའི་རིས་འཛིན། (121)

དང་པོ། ཚད་མའི་གོ་དོན་བརྗོད་པ། (121)

གཉིས་པ། མདོན་རྒྱུས་ཚད་མ་བརྗོད་པ། (124)

ལྷ་པ། མདོན་སྤུམ་ལྟར་སྤྱང་གི་རིས་འཛིན། (134)

དང་པོ། ལྟར་སྤྱང་ནམ་པ་བཞི། (135)

གཉིས་པ། ལྟར་སྤྱང་གི་བདེན་ཆ་བརྗོད་པ། (141)

ཐོད་ཀྱི་ཚམ་རིག་གི་ཆད་གཞི་བརྗོད་པ་དྲུང་ཁྲོད་ཆད་སྤུམ་ཐིག་ཚེས་བྱ་བ།
..... ཁྲོད་ཁྲུལ་ཆོས་བྱགས། (147)

མྱེང་གཞི།	(147)
ལེའུ་དང་པོ། བོད་ཀྱི་དེང་རབས་ཚུམ་རིག་གི་རྟག་འཛིང་ཆེ་བའི་འབྱུང་ལུལ།	(148)
དང་པོ། བོད་ཀྱི་དེང་རབས་ཚུམ་རིག་གི་རྒྱབ་ལྗོངས།	(148)
གཉིས་པ། བོད་ཀྱི་ཚུམ་རིག་པའི་དབྱེད་ཁག་འབྱུར་ཞོག་ཐུང་བའི་སྐོར།	(149)
གསུམ་པ། སྐད་དང་ཡི་གེའི་རྩིང་གི་འབྱུར་ཞོག་	(151)
བཞི་པ། བརྗོད་བྱའི་ཐད་ཀྱི་འབྱུར་ཞོག་	(151)
ལྔ་པ། ལུས་ཀྱི་འབྱུར་ཞོག་	(153)
ལེའུ་གཉིས་པ། ཚུམ་རིག་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐོར་བཤད་པ།	(154)
དང་པོ། བྱི་རྒྱལ་གྱི་བརྗོད་བྱ་འདི་རེས་བྱེད་ཚུལ་སྐོར།	(155)
གཉིས་པ། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་བར་གྱི་བརྗོད་བྱ་འདི་རེས་བྱེད་ཚུལ་སྐོར།	(157)
གསུམ་པ། བོད་ཀྱིས་མི་རིགས་གཞན་པའི་བརྗོད་བྱ་འདི་ཚུལ་སྐོར།	(158)
ལེའུ་གསུམ་པ། ཚུམ་པ་པོའི་སྐོར་བཤད་པ།	(159)
དང་པོ། བྱི་རྒྱལ་གྱི་ཚུམ་པ་པོ་བཅི་སྤངས།	(160)
གཉིས་པ། རྒྱ་ནག་ཚུམ་རིག་གི་ཚུམ་པ་པོ་བཅི་སྤངས།	(161)
གསུམ་པ། གངས་ཀྱུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཚུམ་པ་པོ་བཅི་སྤངས།	(162)
བཞི་པ། བོད་ཀྱི་ཚུམ་པ་པོ་བཅི་སྤངས།	(164)
ལེའུ་བཞི་པ། རྗོད་བྱེད་སྐད་དང་ཡི་གེའི་སྐོར་བཤད་པ།	(166)
དང་པོ། བཤམས་པ་སོ་སོའི་གསུང་།	(166)
གཉིས་པ། རྒྱ་རིག་པའི་རྩིང་ནས་དབྱེད་པ།	(167)
གསུམ་པ། ཚུམ་ཡིག་གི་སྟོག་པ་པོའི་སྐོར།	(169)
བཞི་པ། བྱི་རྒྱལ་གྱི་ཚུམ་རིག་གི་ཆོད་གཞིའི་སྐོར།	(171)
ལྔ་པ། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་གཞན་དག་གི་ཚུམ་རིག་ཆོད་གཞིའི་སྐོར།	(172)
དྲུག་པ། བོད་ཀྱི་ཚུམ་རིག་གི་ཆོད་གཞིའི་སྐོར།	(173)
མཚུག་བསྟུ་བའི་གཏམ།	(176)

བོད་ཀྱི་རྟག་རག་གི་མཛུས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སྐོར་ལ་དབྱེད་པ།

.....བདེ་མྱེད་རྒྱལ་མ།	(181)
མྱེང་གཞི།	(181)
དང་པོ། རྟག་རག་གི་ཡིད་ཀྱི་ཉམས་སྤང་སྟོན་པའི་མཛུས་པ།	(187)
གཉིས་པ། རྟག་རག་གི་མཛུས་ཉིད་རིག་པའི་མཛུས་པ།	(194)

གསུམ་པ། ལྷན་རག་གི་རྟོག་ལུལ་གྱི་མཛེས་པ།	(200)
བཞི་པ། ལྷན་རག་གི་རྟོག་བཏགས་གྱི་མཛེས་པ།	(211)
ལྔ་པ། ལྷན་རག་གི་སྤང་བརྟན་གྱི་མཛེས་པ།	(218)
དྲུག་པ། ལྷན་རག་གི་སྤྲོ་བཏགས་གྱི་མཛེས་པ།	(223)
བདུན་པ། ལྷན་རག་གི་སྤྲོ་ཉམས་གྱི་མཛེས་པ།	(227)
བརྒྱད་པ། ལྷན་རག་གི་ཚོན་མདོག་གི་མཛེས་པ།	(237)
དགུ་པ། ལྷན་རག་གི་མཛེས་པ་སྤྱང་བའི་བྱད་ཆོས།	(241)

ནང་བསྟན་མཚན་ཉིད་ཅིག་པའི་ཁྲིད་གྱི་ཚད་སྟབ་སྟེ་བའི་

བྱད་ཆོས་བརྗོད་པ།	རབ་བརྟན་ཆེ་ཡིང་། (250)
ཐོག་མའི་སྤང་གྱི་དོན།	(250)
དང་པོ། ཚུལ་འདིའི་དགོས་པ་བརྗོད་པ།	(250)
གཉིས་པ། གནད་དོན་འགའི་གསལ་བཤད།	(252)
སྐབས་དང་པོ། ནང་བསྟན་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་སྟེ་བ་དང་དེའི་ཁྲིད་གྱི་	
ལུགས་མཐུན་པའི་བཞེད་དགོངས་བརྗོད་པ།	(255)
གཅིག་ རྟོག་གྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་བརྗོད་པ།	(256)
གཉིས། བཅུད་གྱི་སེམས་ཅན་ཆགས་ཚུལ་བརྗོད་པ།	(265)
གསུམ། འཇིག་རྟེན་འགྲུབ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་དང་རྟེན་བཤད་པ།	(273)
སྐབས་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ལུལ་གྱི་ནམ་གཞག་དང་དེའི་ཁྲིད་གྱི་ཚད་སྟབ་	
སྟེ་བའི་བྱད་ཆོས་བརྗོད་པ།	(277)
ནང་བསྟན་པའི་ཤེས་བྱའི་ནམ་གཞག་གླིང་བཤད་པ།	(277)
གཅིག་ ཐོག་མའི་མཚན་སྟོན།	(277)
གཉིས། ཆོས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ག་དོན་དཔུང་པ།	(278)
ནམ་གཞག་དེའི་ཁྲིད་གྱི་ཚད་སྟབ་སྟེ་བའི་བྱད་ཆོས་བརྗོད་པ།	(280)
གཅིག་ ཆོས་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་སྟེ་བ་ནི་གསར་གཏོང་གྱི་རང་བཞིན་	
ལྷན་པའི་དགོངས་པ་ཞིག་ཡིན།	(280)
གཉིས། དངོས་པོ་ལ་གཞུགས་ཤེས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་བསྟུས་ན་གཞུགས་	
ཤེས་གཉིས་སྟེ་འདུ་བ་ནི་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན།	(283)
གསུམ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་དང་དངོས་པོའི་འགྲུལ་སྟོན།	(291)

སྐབས་གསུམ་པ། ཤེས་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ནམ་གཞག་དང་དེའི་ཁྲིད་གྱི་ཚྭ་སྒྲུབ་

སྒྲུབ་པའི་བྱང་ཚུལ་བརྗོད་པ། (298)

དང་པོ། རྩོན་འགྲོའི་སྤྱི་བཤད། (298)

གཉིས་པ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་བཤད་པ། (305)

(1) གཙོ་སེམས་གྱི་གྲུབ་ཆ་སྤྱི་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས། (307)

(2) གཙོ་སེམས་གྱི་ལས་ཏེ་སེམས་བྱུང་གི་ཚྭ་སྒྲུབ་རྩོ་བོ། (309)

གསུམ་པ། ཚད་མ་དང་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་བརྗོད་པ། (311)

(1) རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན། (313)

(2) མདོན་བྱུར་དང་འོག་བྱུར། (314)

(3) མདོན་སྒུམ་ཚད་མ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ། (315)

1. ཚད་མ་གཉིས་གྱི་རྩོ་བོ། (316)

2. ཚད་མ་གཉིས་གྱི་འགལ་འབྲེལ་དབྱེད་པ། (320)

སྐབས་བཞི་པ། ཞར་བྱུང་ནམ་གཞག་འགའི་སྤྱི་ཚྭ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པའི་བྱང་ཚུལ་བརྗོད་པ། ... (322)

དང་པོ། བདེན་པ་གཉིས་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་དགོངས་དོན། (322)

གཉིས་པ། བདག་མེད་སྤྱི་བ་ཉིད་དང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རང་བཞིན། (331)

མཐུག་བསྟུ་བའི་གྲུལ། (342)

རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རིགས་གྱི་ནམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།

..... གཞུངས་འབྲུམ་ཐད། (346)

ས་བཅད་དང་པོ། རྩོན་འགྲོའི་ཡན་ལག (346)

སྐབས་དང་པོ། རིག་ཚུལ་སྐད་ཆ་ཞེས་པའི་རིག་ཚུལ་གྱི་བསྐྱར་ཚུལ་བཤད་པ། (346)

སྐབས་གཉིས་པ། རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་གོ་དོན་བཤད་པ། (347)

སྐབས་གསུམ་པ། རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་ཚ་བའི་བྱང་ཚུལ་བཤད་པ། (349)

ས་བཅད་གཉིས་པ། གཞུང་དོན་དངོས་གཞི། (352)

སྐབས་དང་པོ། རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རིགས་དབྱེ་ཚུལ་བཤད་པ། (352)

དང་པོ། རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རིགས་དབྱེ་བའི་དགོས་པ། (352)

གཉིས་པ། རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རིགས་དབྱེ་ཚུལ་དངོས་པཤད་པ། (355)

སྐབས་གཉིས་པ། རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རིགས་ནམས་སྤོ་སྤོ་བཤད་པ། (358)

དང་པོ། ཡུལ་སྐད་གྱི་ནམ་གཞག་བཤད་པ། (358)

གཉིས་པ། སལ་སྐད་གྱི་ནམ་གཞག་བཤད་པ། (361)

གསུམ་པ། ཡིག་སྐད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	(362)
བཞི་པ། ཚིགས་བཅད་རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	(363)
ལྔ་པ། ཚིག་ལྷག་རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	(372)
དྲུག་པ། བཅད་ལྷག་སྒེལ་མའི་རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	(373)
བདུན་པ། རྟོག་གི་ཉམས་བརྟུན་པའི་རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	(374)
བརྒྱད་པ། ཡིད་འགྱུར་མཚོན་པའི་རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	(377)
དགུ་པ། རྒྱུ་གར་རིག་ཚུལ་སྐད་ཆའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	(383)
མཁུག་བསྟུ་བའི་གཏམ།	(388)

ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་སྐལ་བཟང་ཡིད་ཀྱི་དགའ་ལྗོན་ཞེས་བྱ་བ།

..... བོན་པ།	(389)
རྩོན་འགྲོའི་ཚིག་	(389)
ལེའུ་དང་པོ། བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་བརྟུན་པ།	(391)
(༡) ལེགས་བཤད་ཅེས་པའི་གོ་རྟོག་རགས་པ།	(391)
(༢) ལེགས་བཤད་བརྟུན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིཊ་ཁོག་མདོར་བསྟུས།	(393)
ལེའུ་གཉིས་པ། « ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད། » ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་པ།	(401)
(༡) « ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་ » ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གནས་ཚུལ།	(401)
(༢) « ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་ » ཀྱི་ནང་དོན།	(403)
(༣) « ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་ » ཀྱི་བྱད་ཆས།	(417)
ལེའུ་གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ « ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་ » ཀྱི་གོ་གནས།	(419)

བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་རབས་དུས་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་ རྒྱུ་འཛིན་གྱི་ཐུ་གྲུ་བསྟུས་སྟོན།

དགོན་མཆོག

སྒྲེང་གཞི།

མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་ཐོག་མར་གྲལ་རིམ་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཏེ་ལོ་ངོ་བྲི་ཡག་མང་པོའི་བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་དུས་རིམ་བརྒྱུད་རྒྱུ་། ཁོར་ཡུག་གི་ཆ་རྒྱུན་གྱི་འཕོ་འཁྱར་དང་རང་ངོས་ཀྱི་ངལ་ཚོལ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་ཇི་འཛོམས་སུ་སྒྲུབ་ཤིང་། ཐོན་རྫས་ལྷག་མ་ཡོད་པར་བརྟེན། སྒྲེང་དབང་ལམ་ལུགས་བྱུང་། སྒྲེང་དབང་ལམ་ལུགས་ནི་གྲལ་རིམ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆ་བའི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་ཕྱིར་གྲལ་རིམ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱང་སྐབས་དེ་ནས་དར་བའི་འགོ་ཚུགས། མིའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ཆེས་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་བྲན་གཡོག་སྤྱི་ཚོགས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་རིམ་པར་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་མ་ཆ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་བྱུང་བ་རེད། (གོང་དུ་བཤད་པའི་ཆོན་པ་ནང་དུ་ཡ་ཐོག་སྤྱི་ཚོགས་ནས་ཐད་ཀར་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་སྤྱི་ཚོགས་སུ་འཕོས་པའི་ཇར་མན་རིགས་དང་། སེ་ལ་རྒྱ་ཤར་མའི་རིགས། མོག་རིགས་བཅས་འདུས་མེད།)

བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ཡང་མིའི་རིགས་སྤྱིའི་འཕེལ་རིམ་དང་མཐུན་པར། བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་རིམ་པར་འཕོ་འཁྱར་དང་གོང་འཕེལ་བྱུང་བར་བརྟེན། བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་བརྒྱུད་ཐོང་བ་དེར་ཐེ་ཚོམ་གྱི་འཆར་སྒྲུབ་ཅན་ཡོད་དོན་མི་འདུག་མོད། དུས་རིམ་རེ་རེའི་དབྱེ་ཚུལ་རི་འདྲ་ཡིན་པ་དེ་སྤྲ་ཆེད་དུ་བརྒྱུད་པའི་གཞུང་མང་པོ་འདེན་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར། འདིར་མིག་སྔར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་ཡོད་དེབ་ཐེར་ཁག་དང་བྱུང་པར་དུ་འཁྱར་མེད་རྗེའི་གཤུང་དུང་ལྟར་གྱི་རྩོད་རིང་གི་ཡིག་དང་། དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གནི་རྩ་བུའི་དུན་ཉོང་ནས་ཐོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ནམས་གཞིར་བྱས་ཏེ་བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་རབས་རིང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་.....

དཔུང་པ་ཅུང་ཞིག་ཞུ་བར་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སློབ་གྲྭ་འདི་ག་ནས་མཐར་ཕྱིན་གྱི་ཆེད་ཚམ་དུ་བྱིས་པ་
ལགས། དེང་འདིར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རིག་གནས། ཆོས་ལུགས་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་བརྟག་དཔུང་
གྱི་ཆུབ་ས་རྒྱུ་ཞིག་འཛམ་གླིང་ཡོངས་སུ་བྱུང་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད། རང་རེ་ལ་ཆ་མཚོན་ན། དེ་བས་ཀྱང་གལ་
འགངས་ཆེར་བཅིས་ནས་ཞིབ་འཇུག་དང་བརྟག་དཔུང་གཏོང་རྒྱུ་ནི་ལས་འགན་གཡོལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་
པ་སྟོན་ཅི་དགོས། ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ནི། སྤར་འདས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ངེས་ཉིད་གས་ཚམ་ཡོད་པ་
དམིགས་ལུལ་ཁོ་ནར་འཛིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གྲ་དོག་པའི་གནས་ཏེ། སྤར་ཞིང་ཞིབ་པའི་ཞིབ་འཇུག་དང་བརྟག་
དཔུང་བརྒྱུད་ཐོག ཡིན་མིན་དང་བདེན་ཏུ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་བརྟན་ཤིང་གཤེགས་པར་བཅད་དེ་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རང་
མདངས་རྣམ་པར་ངོམས་པ་བྱ་རྒྱུ་དང་། སྤྱི་འབྲུང་གི་འཕེལ་ཚུགས་ལ་ལྟ་བུར་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་
ལྟ་དུ་ཡོང་བུལ་པ་བྱ་རྒྱུ་ནི་གནད་གལ་ཆེན་ཡིན་པར་སྟེ།

བྱུང་པར་དུ་རང་རེའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཆ་མཚོན་ན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་སློབ་གྲྭ་ནས་
འབྲེལ་ཡོད་ལྟ་བུ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སངས་རུ་སྤྱུང་ན་མ་གཏོགས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱུ་པར་
མཐོང་བུལ་པ་ཞིག་གལ་ཡོད་དེ། དེ་བས་ན། ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱི་བའི་ལྟ་བུ་སྤྱུང་དེ་ཞིབ་འཇུག་དང་དཔུང་པ་
གཏོང་ཟབ་པ་བྱས་ན་གཞི་ནས་མཚོན་མོ་སྤྱི་བའི་སྤྱུག་ཀྱི་ཕྱི་ནས་དཀར་གསལ་ཆེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉམས་.....
དགའ་བ་དེ་དངོས་སུ་མཐོང་བུལ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་གི་རེད།

སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རོ་བོར་བརྟག་དཔུང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་དང་དེའི་རོ་བོ་རི་འདྲ་ཡིན་པ་ཤེས་ཉིད་གས་བྱ་རྒྱུ་ནི་
ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་ཆོས་དཔེ་པར་དུ་ཁྱུང་དུ་བཞེས་དགོས་པའི་བྱོལ་མེད་འགན་འཁུར་རེད། ཆོས་སུ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་
ཀྱི་རོ་བོར་བརྟག་དཔུང་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་འདི་ཅུང་ཙམ་རྩིས་ལུས་ཀྱི་གནས་སུ་ཡོད་པས་ཤིན་ཏུ་གལ་.....
འགངས་ཆེར་བཅིས་ནས་འདིར་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་སློབ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་ལུས་བའི་ཚུལ་དུ་ཡིན་ལ་ཅི་.....
བསམ་དང་སྒྲུ་གུར་ཅི་ཐོགས་བྱིས་པ་ཡིན་མོད། སྤྱིར་སྤྱི་བའི་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་སྤྱུངས་ཐོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་
ཅིས་དབུལ་བའི་བདག་འདྲས་དོན་འགངས་ཆེན་འདི་འདྲར་བསྟེན་པ་ནི་འོས་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་ལས་ཆེ།
ཡིན་ན་ཡང་མེ་ཏོག་མཉམ་བཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོད་མཐུན་ཚུལ་དུ་གསར་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་བའི་ཚུལ་ལྟར་ཞིན་ཡིན་པས་.....
གཞོངས་མེད་དུ་བྱིས་སོ།

བོད་མི་རིགས་འདི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་ནས་བཟུང་མེས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཆང་ཆེན་པོའི་ནང་མིར་གྱུར། དེ་སྤྱི་
སྤྱིར་བཅོན་སྐྱམ་པོའི་དུས་སུ་ཐང་ཀྱི་རབས་དང་ཕན་ཚུན་འགྲོ་འོང་གི་སྤྱི་བའི་བརྟགས་ཏེ། རིག་གནས་དང་
དཔལ་འབྱོར་སོགས་སྤྱི་ཆོགས་མང་པོའི་ཐད་ནས་སྤྱི་བའི་ཀྱི་འབྲེལ་བྱུང་། བོད་ཀྱི་སྤྱིར་བཅོན་སྐྱམ་པོས་ཀྱི་
བཟུང་ལུན་ཤིང་གོང་ཚོ་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་དེ་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་གཉིས་བར་ཕན་ཚུན་འགྲོ་འོང་དང་རིག་གནས་...
སོགས་སྤྱི་བའི་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་པའི་མཚོན་ཏུ་གསར་རེད། སྤྱིར་བཅོན་སྐྱམ་པོའི་སྤྱི་བའི་ནས་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་པར་དུ་ཆབ་
སྤྱིད་དང་དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ་སྤྱི་བའི་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་པ་དེ་དག་ལས། ཕན་ཚུན་སྤྱི་བའི་དེད་

དང་ཡར་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བའི་དགེ་མཚན་ཐོན་ཡོད་ཕྱིར་རྒྱའི་རིག་གནས་དཔལ་འབྱོར་བཅས་པོད་ལ་ཅུང་ཟད་.....
དར། དེ་དག་ཀྱང་པོད་རང་གི་རིག་གནས་དང་འོ་རྒྱ་གཅིག་འདྲེས་ལྟ་བུར་ལྷུང་སྟབས་སྤྱི་ཚུགས་འཕེལ་བར་
ཕན་ལུས་ངེས་ཅན་ཐོན་ཡོད།

པོད་ཚེན་པོད་རྒྱལ་རབས་རིང་གི་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་རྩ་བོར་བརྟག་དཔུང་གཏོང་རྒྱ་དེ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་གི་
དོན་ཡིན་ཞེ་ན། དེང་འདིར་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་ཚན་རིག་
བཅས་སྤར་མེད་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་ཚེན་པོ་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། པོད་མི་རིགས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་
འཛམ་གླིང་གི་སྤོན་ཐོན་མི་རིགས་ཀྱི་གས་སུ་རྒྱུད་པའི་དངོས་པོའི་དཔལ་ཡོན་དང་རིག་གནས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་.....
ཆེས་དར་བའི་མི་རིགས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་བར་བྱ་རྒྱུ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱུགས་ཡིན་པས། སྤར་འདས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
ལ་ཞིབ་པར་དཔུང་དེ་རྒྱུན་བྲལ་ཡང་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཡོད་པར་བྱ་དགོས། སྤོན་སུ་རང་རེར་མཚོན་
ན། སྤང་རིགས་དང་ཡིག་རིགས། དུལ་སྤོལ་དང་གོ་མས་གཤེས། ཡིག་ཆ་དང་འཛོམ་བྱུག་དང་མི་རབས་སྤར་
མའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཤུལ་བཞག་སོགས་སྤོ་གང་ཐད་ནས་གཞན་ལ་ཡོད་དཀའ་བའི་མཐུན་ཁྲིན་ལྡན་ཕྱིར་དེ་བས་
ཀྱང་འབད་འབད་རུང་རུང་བྱས་ན་གཞི་ནས་ལེགས་སྟུལ། ཡང་དེང་རབས་ཅན་བཞི་མདོན་འགྱུར་བྱེད་པར་
རིག་གནས་དང་ཚན་རིག་ནི་མེད་ཏུ་མི་རུང་ལ་སྤྱིད་འདིར་འགན་ཁུ་བྲལ་བའི་སྤྱུལ་ཤུགས་སྟོབས་ལྡན་ཞིག་ཀྱང་
ཡིན་པར་བརྟེན། པོད་རིགས་ས་ཁུལ་རིག་གནས་དང་ཚན་རིག་བྲལ་སྟེལ་གཏོང་རྒྱ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དེ་མེད་
ཐབས་མེད་པ་ཡིན་པ་ཆང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། ལོ་རྒྱུས་ལྟེང་གི་དོན་དང་བྱ་བ་གང་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་ཚུགས་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཕྱིར། གནས་ཚུལ་དང་ཆ་ཁྲིན་ངེས་ཅན་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་
བྱ་བ་དེ་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་རྩ་བོར་རག་ལས་པ་ཡིན། དེ་བས་ན། སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་རྩ་བོ་ག་འདྲ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་
ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་དམ་པ་ཡིན་པ་ཤེས་སྟོན།

གཞན་ཡང་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གཏོང་མཐུན་ཀྱི་དཔྱད་ལྡན་ནམས་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔུང་གཞི་
རེ་དང་། མཐུན་མིན་གྱི་ལྟ་བུ་རེ་བཏོན་ཏེ་གོས་མོལ་དང་དཔུང་བསྐྱར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བདག་སྟོ་
ཆོམ་པ་ལགས། པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུའི་སྐོར་ལ། མར་ཁེ་སི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཙ་བའི་ཙ་དོན་དང་།
ལངས་ཕྱོགས། ལྟ་བུ་བཅས་བཀོལ་ནས་བརྟག་དཔུང་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་ནི་ལས་འགན་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།
ང་ཆོས་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རིག་གནས། ཆབ་སྲིད་བཅས་ཕྱོགས་ཡོངས་དང་གོ་རིམ་ཡོད་པའི་སྤོན་ནས་བརྟག་
དཔུང་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆད་ཞན་པས། པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་བཅས་ལ་ཤེས་ཆོར་གཏིང་ཟབ་པ་
ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་རྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་ཏུ་ལྟ་བུ་མི་མཐུན་པ་དང་། ཕྱོགས་ཞེན་གྱི་ལྟ་བུ། ལྟ་
བ་ཆ་ཆང་མིན་པ་བཅས་ཡོད་སྤྱིད་པ་དེར་ཡ་མཚན་དང་། མ་འོས་པའི་གནས་ཤིག་ཏུ་བཅི་དགོས་དོན་མེད་
པར་མ་ཟད། “མེ་ཏོག་མཉམ་བཞུང་དང་མཁས་བརྒྱ་འགན་སྲུང་”གི་བྱེད་ཕྱོགས་རི་བཞིན་ཏུ་ལག་བསྐྱར་བྱས་
ཏེ། ལྟ་བུ་མི་མཐུན་པ་མང་པོས་འགན་སྲུང་བྱས་མཐར་བཞུག་དོན་ཡང་དག་པ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་དེ་ཐོབ་

ངེས་པའོ།

ད་ལྟའི་བོད་རིགས་ཞེས་པ་འདི། གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་མང་གཞིའི་སྤྱང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཞིག་
དང་། གདོད་མའི་དུས་ཀྱི་བོད་ནི་རི་ལྷ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ་ངོས་ཟིན་གསལ་ཞིང་དག་པ་བྱུང་ན། གཞི་ནས་ཕྱིས་
ཀྱི་བོད་ལྷལ་གསར་བ་འཇུགས་སྐྱབ་བྱེད་པར་འགྲོ་སྟགས་ཡང་དག་པ་ཞིག་མིག་ལམ་དུ་འཆར་ངེས། བོད་འདི་
ལོ་བདུན་བརྒྱ་ལྷག་གི་སྔོན་ནས་མེས་རྒྱལ་གཅིག་ཡུར་གྱི་ཁྱིམ་གཞིའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་གྱུར་ལ། སྐབས་
འདིར་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཆང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ། མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་སྐྱེན་མོང་སྔོན་སྔོན་གྱི་
འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ཞིན་མཆིས།

བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་རབས་རིང་ལ། ས་གཤིས་དང་། འགྲིམ་འབྲུལ། རིག་གནས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་
ལུགས། མངའ་ཁོངས་ཆགས་སྒྲུབ་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ། སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་མང་པོ་ཡོད་པའི་དབང་
གིས། ཞིབ་འཇུག་དང་བརྟག་དཔྱད་གཏོང་སྐབས་ནང་བརྒྱ་སྟོན་གཅིག་དང་འབྲེལ་ཐག་མཉམ་འབྱུང་གྱི་དཔེ་
ལྟར་བྱས་ན་ཅི་ལ་འགྲིག ས་ཆ་རེ་ལ་དཔེ་རེ་དང་ལུང་བ་རེ་ལ་རྒྱ་རེ་ཞེས་པའི་དཔེ་ལྟར་གནད་དོན་རེ་རེར་
ལྟ་བ་རེ་རེ་འཛིན་པའི་སྔོན་ནས་ཐག་གིས་གཅོད་དགོས། དེ་བས་ན་ས་ཁུལ་གཞན་གྱི་གནས་སྒྲུབ་དང་ལུ་ཚུགས་
ཀྱིས་སྦྱར་བ་བྱེད་པ་དེ་གནས་སྒྲུབ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མ་རེད།

དེ་སྔོན་བོད་ཀྱི་མཁས་ཆེན་གྲགས་ལྟན་མང་པོས་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་འཕྲོ་ཆེན་མཇུག་པོ་
ཡོད་པ་དེ་དག་དེར་འདིར་དེད་ཅག་རྒྱུས་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟག་དཔྱད་དང་ཞིབ་འཇུག་བགྱི་
བར་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྔོ་ཀྱང་ནས་མཆུང་ས། ང་ཆོས་ངེས་པར་དུ་སྐར་ཡོད་
ཀྱི་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་པའི་གོ་རིམ་ཁྲོད་དུ། སྤྱིགས་འདོར་བརྒྱུད་ལེན་དང་གནའ་བཟང་
དེར་སྦྱོང་གི་ཆ་དོན་ལྟར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་གོང་དུ་སྤེལ་བར་སྟོབས་ཤུགས་ཡོད་ཀྱི་འདོན་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟ་
བུའི་འདོད་མོས་རྩི་རྩེ་བྲག་རི་ལྷ་བུ་བཅངས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན། རང་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ངེས་ཆ་གསལ་
ཐག་ཆོད་ཡོད་དགོས་ལ། ཁྱད་པར་དུ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་གི་དོན་ཚུན་སྒྲ་ཆོགས་རི་ལྟར་སྤངས་པ་རྣམས་ལའང་ངེས་
ཆ་གསལ་ཐག་ཆོད་ཅིག་ཡོད་དགོས། དེས་ན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་ངོས་འཛིན་ག་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་དེ་ཆེ་བར་ཡུར་
བའི་གནད་དོན་ཡིན་པས། འདིར་ཐུབ་བྱུང་མི་རིགས་སློབ་ཁྱ་ཆེན་མོ་ཅུ་བོད་ཡིག་བརྟག་དཔྱད་འཛིན་གྱའི་
ནང་ལོ་གསུམ་རིང་སློབ་དཔོན་རྣམ་པས་མཐུབ་ཁྲིད་གང་ལེགས་བྱས་ཐོག་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱུང་
བགྱི་བའི་སློབས་པ་ཞིག་སྟེས་པ་རྒྱ་བྱས། སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་མང་པོའི་ཞལ་ལས་སོན་པའི་ཁྱད་ཆོས་སྤུབ་ཀྱི་ཁྱད་
ལ་ཁུང་ཞིག་སྦྱངས། སྐར་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་ལ་ལྟ་སྟོག་གང་སྤུབ་བྱས་ཐོག་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་སྤྱིང་བྱུང་སྟུང་བའི་བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་རབས་རིང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་དཔྱད་པ་ཁུང་ཅམ་གཏོང་བར་
བྱུང།

བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཟེར་བ་ནི་བདག་ཅག་བོད་ཀྱི་སྐར་སྟོལ་ལྟར་ན། རྒྱལ་པོ་སྤྱང་བཅན་

སྐམ་པོས་བོད་ཁམས་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར། གངས་རིས་བསྐྱར་བའི་ར་བ་འདིར་མངའ་མཛད་དེ་བོད་ཆེན་པོའི་
 རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་པ་ (སྤྱི་ལོ་629) ནས་བཟུང་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་མ་བཀོད་ས་པའི་ (སྤྱི་
 ལོ་846) བར་ལ་གོ་དགོས། དེ་ན་ཐོག་མར་ཤེས་དགོས་པ་ནི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྩོམ་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་དེ་
 རེད། མིའི་རིགས་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་རྩལ་ནི་ཡ་ཐོག་སྤྱི་ཆོགས་ཡིན་པ་དང་། བྲན་གཡོག་སྤྱི་ཆོགས་ནི་མིའི་
 རིགས་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་ཆོག་མར་དར་བའི་གྲལ་རིམ་ལྟན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཡིན་ཞིང་། བྲན་གཡོག་སྤྱི་
 ཆོགས་ཀྱི་རྗེས་སྤྱི་ཆོགས་བཀོད་རྒྱུ་དེ་འཛིན་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་ཆོགས་ལ་འཕེལ་བ་རེད་ལ་དེ་ཡང་གོང་...
 དང་མཚུངས་པར་གྲལ་རིམ་ལྟན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་པ་སྤྱོད་མ་དགོས་པོད། སྤྱི་ཆོགས་རྩོམ་པོའི་ཐད་ནས་མི་
 འདྲ། དེས་ན་འདིར་བཞིན་བྱའི་གཙོ་བོ་འང་བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྩལ་སྐབས་དེ་ནི་བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་
 སྤྱི་ཆོགས་རེད་དམ། བྲན་གཡོག་སྤྱི་ཆོགས་ཡིན་པ། ཡང་ན་བཀོད་རྒྱུ་དེ་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་བཅས་ལས་
 གང་ཞིག་རྩ་གཏོགས་པ། དེའི་མཛོན་ཚུལ་དམིགས་སྤྱི་ཆོགས་ནས་བཤད་རྒྱུ་ཡིན། འདིར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་
 ཚད་གཞིར་བྱས་ཏེ་ལྷ་བ་ཆ་ཆང་མིན་པ་ཞིག་མཁས་མང་མཐུན་སར་བཏོན་ཏེ་སྒྲུབ་དང་ནོར་བ་ཅི་མཆིས་.....
 བཀའ་སློབ་དང་ཁྱད་སྟོན་གནད་རྒྱ་ལ།

སྤྱིར་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྩོམ་པོ་དེ་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ནས་བཀོད་རྒྱུ་དེ་འཛིན་ལམ་.....
 ལུགས་སྤྱི་ཆོགས་ལྷན་ལྷན་བྱུང་བའི་རྩལ་རིམ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད། དེའང་སྐབས་དེར་བཀོད་རྒྱུ་དེ་འཛིན་
 ལམ་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་གུ་དེ་དག་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་དང་བསྟན་ནས་ཡར་རྒྱས་དང་གོང་འཕེལ་བྱུང་བ་དང་། ཡར་
 རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་གོ་རིམ་དེའང་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཉམས་རྒྱུ་དེ་འཛིན་གྱི་རིམ་ཡིན་པར་སྟམ།

སི་ཏ་ལིན་གྱིས་གསུངས་པར་ “བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་འོག་ཏུ། ཐོན་སྐྱེད་འབྲེལ་བའི་མང་གཞི་ནི་
 བྲན་གཡོག་བདག་པོས་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆ་དང་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཡོང་རྫོགས་བདག་ཏུ་བཟུང་ཡོད་པ་དང་།
 ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་དེ་དག་ནི་བྲན་གཡོག་བདག་པོས་སྤྱུགས་སྒྲིག་ལྟར་ཉེ་འཛིན་དང་དམར་གསོད་བྱེད་ཆོག་
 པའི་བྲན་གཡོག་རེད།” ཅེས་དང་ “བཀོད་རྒྱུ་དེ་འཛིན་ལམ་ལུགས་འོག་ཏུ། ཐོན་སྐྱེད་འབྲེལ་བའི་མང་
 གཞི་ནི་བཀོད་རྒྱུ་དེ་འཛིན་བདག་པོས་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆ་དང་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཁག་གཅིག་བདག་ཏུ་.....
 བཟུང་ཡོད་པ་དང་། ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་དེ་ཆམས་ནི་བཀོད་རྒྱུ་དེ་འཛིན་བདག་པོས་དམར་གསོད་
 བྱེད་མི་ཆོག་ལ་ཉེ་འཛིན་བྱེད་ཆོག་པའི་ཞིང་བྲན་རེད།” (སི་ཏ་ལིན་གྱིས་《ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་བཤད་
 པ་》ཤོག་གྲངས་727-728བར་གསལ།)

འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱི་ཆོགས་ཐོན་པོའི་གོང་གི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་ནི་བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་སྤྱི་ཆོགས་ཡིན་.....
 པ་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཐོན་པོའི་གཅིག་གྱུར་བྱས་པ་ནས་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་སྤྱི་ཆོགས་པར་བཞེད་པ་འདི་
 འཐད་པ་མ་ཡིན། འོ་ན་དེའི་རྩལ་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་དེ་གང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་བཤད་རྒྱུ་གང་ལ་འཐད་པ་ཡིན་ཟེར་
 བ། འདིའི་སྐོར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱེད་གཞི་ཁྱད་སྟོན་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཉམས་རྒྱུ་ཡིན་ཏུ་ཁྱད་ཞིང་ཁྱད་པར་རྒྱ་སྤྱི་ཆོགས་ཐོན་པོའི་སྤྱི་ཆོགས་

ཀྱི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་རིགས་དེ་བས་ཀྱང་དགོན་པས་ཁ་མཆོན་བཅད་ནས་བཤད་དཀའ་ཡང་འདིར་རང་ཉིད་...
ཀྱི་གཞི་ཅའི་ལྟ་བ་བརྗོད་པར་བྱའོ།

མདོར་ན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་སྟེ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་དུས་ནས་གཤམ་རིམ་གྱི་ཆོགས་སུ་
ཞུགས་ཏེ་བླ་ན་གཡོག་གྱི་ཆོགས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་སོ་གཉིས་པ་སྤྱང་བཅན་སྐམ་པོའི་དུས་སུ་
བོད་ཁམས་གཅིག་བསྐྱེད་བྱས་པའི་དུས་དེ་ནས་བརྒྱུད། བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་གསར་སྐྱེས་ལྷ་གུ་འཕེལ་
ཏེ། བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཁིང་བླ་ལམ་ལུགས་སྤྱགས་སུ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བར་འདོད།

གང་ཞིག་སྟེ་མཆོག་ངག་ལས་ལེགས་བསྐྱེད་པའོ།

མདུག་ལྷ་རྒྱལ་སྐྱེགས་བྱུང་བྱུང་ཞིག་དཔྱད།

ནམ་དག་ཡིག་ཆང་གཞིར་བྱས་བདག་གི་ནི།

ལེའུ་བཅུའི་ལབ་སྒྲིང་ཚུལ་བཞིན་སྤྱོད་འདི་མཆོར།

དང་པོ། བོད་དུ་འགྲོ་བ་དར་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།

སྤྱིར་མིའི་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་འཕེལ་ཚུལ་ལ་ཏར་ལྷན་མ་བྱོན་སྟེ་ནས་འཇིག་རྟེན་དུ་.....
བཞེད་པ་འདྲ་མིན་ཤིག་དུ་མང་པོ་མཆིས་ལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དམ་ལྟ་སྤྱང་ཙམ་
ལས་ཁུངས་བཅུན་པར་མ་མཐོང་སྟེ་འཛམ་གླིང་གི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཏར་ལྷན་གྱིས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པར་...
ཞིབ་འཇུག་དཔྱིས་བྱིན་པ་བྱས་མཐར། འཇིག་རྟེན་གྱི་མིའི་རིགས་ནི་སྤྱ་ནས་མིར་གྱུར་བར་སྤྱད་བྱས་བྱུང་།
དེས་ན་རི་ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྤྱངས་འདིར་ཡང་མིའི་འགོ་བ་ཐོག་མར་རི་ལྷོ་བྱུང་ཚུལ་ལ་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་.....
མཆིས་མོད། འདིར་གངས་ཅན་བོད་ཡུལ་དུ་འང་གནའ་སྤྱ་མོའི་བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་དུས་ནས་མིའི་འགོ་བ་
གནས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལས་གཞན་ཡུལ་ག་གེ་མོ་ཞིག་ནས་འཕྱོས་ཏེ་འོངས་བར་མི་འདོད། དེ་རྒྱ་མཆོན་གང་
ལས་བཤད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ལོ་ངོ་སྤྱད་ཐུག་མང་པོའི་རིང་སའི་འོག་དུ་སྤྱས་ཡོད་པའི་གནའ་རྫས་
དང་རྩྭ་ཆས་འཕོར་ཞིག་རྟེན་བྱུང་བ་དེ་དག་ནི་རྩ་ནས་ལྷན་གྱི་བདེན་དཔང་བྱེད་ལས་ཡིན་པ་གོར་མ་ཆག སྤྱི་
ལོ་1961ལོར་བོད་ཉིང་ཁྲི་ས་ཆའི་ཡར་སྤྱང་གཙང་པོའི་བྱུང་ཤར་རོགས་ནས་རྩྭ་ཆས་གསར་བའི་དུས་ཀྱི་ ‘རྩྭ་’
གྱུར་མིའི་དུས་དུས་གཅིག་རྟེན། (1961ལོའི་《གནའ་བོའི་སྐལ་ཆོགས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཆགས་དང་གནའ་བོའི་མི》ཞེས་པའི་
དུས་དེའི་གསུང་པར་གསལ།) སྤྱི་ལོ་1973ལོར་བོད་སྤྱངས་མེ་ཏོག་རྫོང་དུ་རྩྭ་ཆས་གསར་མའི་དུས་སུ་རྩྭ་ཆས་
ནས་བརྗོད་པའི་སྤྱ་རེ་ཞིག་རྟེན། (1975ལོའི་《གནའ་རབས་ཞིབ་འཇུག》ཅེས་པའི་དུས་དེའི་གསུང་པར་གསལ།) སྤྱི་ལོ་
1965ལོར་བོད་སྤྱངས་དིང་རི་ས་ཆ་ནས་རྩྭ་ཆས་རྟེན་མའི་དུས་ཀྱི་རྩྭ་ཆས་ཁག་གཅིག་དང་དེ་དག་གི་བརྗོད་ཡུལ་...

གང་གསལ་གྱི་དོན་ལ་ཚན་རིག་གི་ལྷ་མོ་ཞིག་ཐོབ་པས་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་། དེ་ལྟར་བོད་མིའི་མཆོད་
 ཁུངས་ལ་གནའ་རབས་གྱི་དཔེ་གཞུང་དུ་ཡང་དག་པར་བཀོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་གནའ་
 བོད་ཤུལ་ཐུག་པའི་དེ་བས་ཀྱང་ར་སྤྱོད་གསལ་བོ་བྱུང་བས། འདིའི་ཐད་ཚད་གཞི་ཡོད་དོན་མི་འདུག་
 ལྟམ།

འཛམ་གླིང་སྤྱོད་མཐོ་ཁ་བའི་སྤྱོད་པ་འདི་ནི།
 གཅེས་འོས་འོ་སྒྲུལ་མ་ཡུལ་གདོད་མའི་གནས།
 གངས་ཅན་སྒྲེ་འགྲོ་གུང་ནས་འཕོས་ཞེས་པ།
 བདེན་པར་མ་མཐོང་དབྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ལྟམ།

གཉིས་པ། གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་དུས་རིང་ནས་གྲུལ་རིམ་ གྱི་ཆོགས་སུ་སྒྲེབས་པ།

ད་ལྟ་བོད་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཁ་ལུལ་གྱི་འཕྲོངས་ཀྱས་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་བོད་ཀྱལ་གྱི་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་.....
 པོའི་དུས་སུ་བཅེགས་པའི་མ་བྲང་ཡུམ་བུ་སྐྱེས་ཀྱི་ཞིག་ཤུལ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་དུས་ནི་སྤྱི་
 ལོ་སྟོན་གྱི་ལོ་༡༠༠ཡས་མས་ཅས་ཡིན་པར་འདོད་ལ་དེ་ནས་རིམ་པར་སུ་ཁྲི་བཅན་པོ། དིང་ཁྲི་བཅན་པོ། མ་
 ཁྲི་བཅན་པོ། མེར་ཁྲི་བཅན་པོ། གངས་ཁྲི་བཅན་པོ། སྤུང་ཁྲི་བཅན་པོ། འདི་རྒྱལ་ལ་གནམ་གྱི་ཁྲི་བཅན་
 ཟེར། དེ་ནས་རིམ་པར་གྱི་གུམ་བཅན་པོ། སྤྱི་དེ་གུང་རྒྱལ། འདིའི་རིང་ལ་སྤྱི་མཁར་འབྲིང་བ་ལྟག་ཅེ་བཅེགས་
 པ་ད་ལྟར་འཕྲོངས་ཀྱས་རྒྱུ་ཁོངས་ཀྱི་རྒྱབ་རིམ་ལོ་ལྟམ་ཅས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། རྒྱལ་པོ་འདི་གཉིས་ལ་པར་གྱི་
 ལྟང་གཉིས་ཟེར། དེ་ནས་རིམ་པར་ཨི་ཤོ་ལེགས། དེ་ཤོ་ལེགས། ཟི་ཤོ་ལེགས། ལྷ་ཅུ་ལེགས། འཕྲོང་ཞི་
 ལེགས། ཨི་ཤོ་ལེགས། འདི་རྒྱལ་ལ་སའི་ལེགས་དུག་ཟེར། དེ་ནས་རིམ་པར་ཟ་ནམ་ལྟེ། ལྟེ་འཕྲུལ་ནམ་
 གཞུང་བཅན། སེ་བརྒྱལ་ནམ་ལྟེ། སེ་རྒྱལ་པོ་ལྟེ། ལྟེ་རྒྱལ་ནམ། ལྟེ་རྒྱལ་པོ། ལྟེ་རྒྱལ་པོ། ལྟེ་སྤྱི་བཅན། འདི་
 རྒྱལ་ལ་ལྟེ་བརྒྱུད་ཟེར། དེ་ནས་རིམ་པར་རྒྱལ་ཏོ་རི་ཡོང་བཅན། ཁྲི་བཅན་ནམ། ཁྲི་སྤྱོད་པར་བཅན།
 ཁྲི་ཐོག་རྒྱེ་བཅན་ལྟེ་གུང་རབས་ཉེར་བཅུན་རིང་ལ་ཆབ་སྲིད་སྤྱོད་ལྟེ་བོན་གསུམ་གྱིས་བརྒྱངས་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་
 དེབ་ཐེར་ཁག་མང་པོར་མཆིས། སྤྱོད་ལྟེ་བོན་གསུམ་ཞེས་པ་ནི་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་པ་དང་། ཁོད་དམ་གཤམ་
 ཆོག་བཤད་པ། བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་བརྒྱངས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་མཁས་པའི་ངག་
 ལས་ཐོས། འདི་ཡང་ཆོས་ཐོག་མའི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཐབས་ཤིག་ཡིན་པ་སྤྱོད་མ་དགོས་མོད། དོན་